

Rodullistettujen naisten lihavuusaktivismi internetissä

Hypernäkyvyys ja hypernäkömättömyys kehopositivisuuskeskusteluissa

Anna Puhakka

Sosiaalisten erontekojen risteymäkohtien tarkastelu – intersektionaalisuus – on ollut useilla tieteenaloilla valtavirtaa jo pitkään. Tutkimuksissa on havaittu, että lihavat, rodullistetut naiset kokevat toiseuttamista ja syrjintää yhteiskunnassa. Yksi tapa pyrkiä sanoittamaan tällaisia kokemuksia ovat hypernäkyvyyden ja hypernäkömättömyyden käsitteet, joiden kautta tarkastelen kehopositivisuusaktivismiin linkittyviä suomenkielisiä digitaalisia sisältöjä.

Suuri yleisö oppi tuntemaan yhdysvaltalaisen Veronica Pome'en maaliskuussa 2019, kun hänet valittiin Sports Illustrated -lehden vuotuisen uimapukunumeron mallifinalisteihin viiden muun kanssa. Pome'en valinta oli huomionarvoinen kahdesta syystä. Ensinnäkin hän on lihava, mikä on eritoten uimapukumallin vartalotyyppiksi edelleen harvinaisuus. Toiseksi hän on

ensimmäinen polynesianalainen, joka valittiin malliksi Sports Illustratediin: Pome'e on kotoisin Kaliforniasta mutta polynesianalaistaustainen (Loop Samoa 2019). Pome'e päivittikin sosiaalisessa mediassa heti valintansa tultua julki:

Kaikki tietävät, etten ole tyttö sieltä pienimmästä päästä. – Altavastajana minun on olennaista korostaa sisäistä

kauneutta, koska niin pitkään minusta tuntui että en vastannut yhteiskunnan odotuksia siitä, mikä on kaunista. – @si_swimsuit'in kärkikuuksikkoon pääseminen on mahdollistanut sen, että voin toimia inspiraationa niille tytöille, jotka eivät tunne olevansa riittävän laihoja, nättejä, muodokkaita tai ihonväriältään sopivia. Suurin nautinto elämässä on tehdä juuri se, mihin kaikki sanovat, ettet pysty. (Pome'e 2019)¹

Veronica Pome'e ei siis nostanut päivityksessään esille ainoastaan lihavuut- taan vaan viittasi siinä myös ihonväriin. Pome'e on yksi niistä pohjoisamerik- kalaisista kehopositiivisuus- ja keho- aktivismivaikuttajista, jotka ovat viime vuosina nostaneet keskusteluun sukupu- olen, ”rodun” ja lihavuuden risteymän eli intersektion (ks. myös Gay 2016; Nalgona Positivity Pride 2020; Rashatwar 2020; Taylor 2018; Tovar 2018; Unruly Bodies 2018; Williams 2017). Suomessa tämän saman risteymän merkityksel- lisyyttä ovat ehkä selkeimmin painot- taneet kehoaktivisti Javiera Marchant Aedo (Marchant Aedo 2020) sekä Caroline Suinnerin ja Meriam Trabelsin muodostama Pehmeekollektiivi (Ruskeat Tytöt 2018). Artikkelini aineisto koostuu heidän tuottamistaan sisällöistä. Minua kiinnostaa näkyvyy- den ja näkymättömyyden tematiikka juuri suomalaisessa kontekstissa: nou- seeko aihealue aineistossa esiin, ja jos niin käy, minkälaisia teemoja (ks. Koski 2011) tutkimukseen ottamistani blogi- teksti- ja podcast-sisällöistä voisi löytää? Lisäksi yritän selvittää, millaisilla ta- voilla sukupuoli, ”rotu” ja lihavuus kie- toutuvat yhteen suomalaisessa kehoposi- tiivisuusliikkeessä mukana olevien akti- vistien teksteissä.

Yhdysvaltalainen Jeannine A. Gailey (2014) on havainnut tutkimuksessaan,

että lihavat pohjoisamerikkalaisnaiset kokevat olevansa yhteiskunnassaan samaan aikaan sekä hypernäkyviä että hypernäkymättömiä. Olen kiinnostu- nut tutkimaan samaa ilmiötä Suomes- sa. Itse asiassa Gailey ja Hannele Har- junen (2019) ovat todenneet vertaile- vassa tutkimuksessaan, että hypernä- kyvyys ja -näkymättömyys ovat ilmiöi- tä, jotka lihavat naiset tunnistavat niin Pohjois-Amerikassa kuin Suomessakin. Kyseisessä tutkimuksessa Harjusen in- formantit olivat kuitenkin valkoisia suo- malaisia (*white ethnic Finns*), joten oma asetelmani eroaa Harjusen tutkimuses- ta siinä, että tarkastelen juuri rodullistet- tujen henkilöiden tuottamia tekstejä.

Gaileyn (2014) ja Samantha Kwanin (2010) tutkimusten, joihin tässä artikke- lissa viittaan, kontekstina on tosiaan Poh- jois-Amerikka ja eritoten Yhdysvallat. Siellä rodullistettujen henkilöiden osuus on suurempi kuin Suomessa, mikä todennäköisesti vaikuttaa rodullistettu- jen lihavien naisten näkyvyyteen ja nä- kymättömyyteen. Voidaan esimerkiksi ajatella, että Suomessa nämä naiset eivät ole koskaan hypernäkymättömiä, koska yhtäältä rodullistamisen ja rasis- min (ks. Keskinen, Näre & Tuori 2015; Oikeusministeriö 2016) sekä toisaalta lihavuusfobian intersektiossa he ovat jat- kuvan tarkkailun alaisia.

Kehopositiivisuus on yhteiskunnal-

linen liike, jonka tavoitteiden voidaan katsoa olevan kahtalaiset. Yhtäältä se peräänkuuluttaa jokaisen yksilön oi- keutta kehorationaan eli vapauteen elää millaisessa kehossa tahansa ilman kiel- teistä kommentointia (vrt. Omaheimo & Särmä 2017). Toisaalta se nostaa esiin sitä syrjintää, jolle marginalisoidut kehot altistuvat (ks. esim. Jaakkola 2016; Saarinen 2017). Toisin sanoen kehopositiivisuusliikkeen kulmakivet eivät suinkaan koske vain lihavia. Kuit- tenkin suuri osa suomalaisesta suomen- kielisestä kehopositiivisuusaktivismis- ta on toistaiseksi keskittynyt juuri liha- vuuden tematiikkaan. Historian kautta tarkasteltuna tämä on ymmärrettävää – kehopositiivisuuden kun on tulkittu olevan yksi, melko viimeaikainen juo- ne lihavuus- tai läskiaktivismin kokonai- suudessa (Cooper 2016). Kehopositiivi- suusliike rakentaa sille pohjalle, jonka läskiaktivismi muodostaa.²

Lihavuus- tai läskiaktivismia tutki- neet Charlotte Cooper ja Samantha Mur- ray (2012, 134, teoksessa Maor 2013, 281) ovat todenneet, että läskiaktivismia (ja lisäksi: kehopositiivisuutta yhtenä läskiaktivismin muotona, ks. Cooper 2016) on syytä dokumentoida ja analy- soida, jotta siitä jo olemassa oleva tieto voidaan yhtäältä arkistoida ja toisaalta jalostaa jatkokäyttöön. Artikkelini pyr- kii vastaamaan tähän toiveeseen. Lisäk-

si teksti vastaa Cooperin toisaalla esittämään kutsuun tutkia lihavuutta yhteiskuntatieteellisesti myös muualla kuin Yhdysvalloissa (Cooper 2009, 330).

Aiempi tutkimus rodullistetuista lihavista naisista läskieritysen kehoaktiivisuuden piirissä

Sosiologi Apryl A. Williams (2017, 6) kirjoittaa, että lihavat rodullistetut naiset ovat kaksin verroin toisetutettuja (ks. myös Kwan 2010). Vaikka tutkijat ovat peräänkuuluttaneet erilaisissa intersektioissa olevien kehoaktivistien kokemusten esiin nostamisen tärkeyttä (Donaghue & Clemitshaw 2012), Williams (2017, 5) toteaa, että kehopositiivisuuteen linkittyvä tutkimus, joka paneutuu lihaviin rodullistettuihin naisiin, on valitettavasti – joskaan ei yllyttävästi – sängen rajallista ja että lisätutkimusta tarvitaan. Myöskään akateemisessa lihavuustutkimuksessa sukupuolen ja rodun risteymää ei ole käsitelty riittävästi: esimerkiksi kriittisen lihavuustutkimuksen lippulaivajulkaisu, *Fat Studies*, ei vuoden 2014 intersektionaalisuudelle omistetussa teemanumerossaan käsitellyt lihavuuden ja ”rodun” risteymää johdantoartikkelinsa mainintoja pidemmälle.

Tutkijat ovatkin havainneet kehopositiivisuuden olevan paitsi suku-

puolittunut myös varsin valkoinen ilmiö. Jessica Cwynar-Horta (2016, 40) viittaa nykyisiin kehopositiivisuusaktiiviteihin, joiden mukaan aikanaan toisen aallon feminismistä ja lihavuusaktiivistista versonutta kehopositiivisuusliikettä edustavatkin nyt perinteisessä mielessä viehättävät, valkoiset ja ei-lihavat naiset, jotka ovat ”positiivisia kehonsa suhteen”. Alexandra Sastre (2014, 935) taas huomauttaa, että vaikka hänen tutkimillaan kehopositiivisilla sivustoilla on etnistä ja sukupuolten moninaisuutta, suuri osa osallistujista on valkoisia naisia.³

Esimerkiksi Anni Emilia Alentolan (2017) kehopositiivisuutta käsittelevä opinnäytetyö näyttäisi vahvistavan Sastren havainnon. Alentolan yllirajainen – toisin sanoen ei ainoastaan suomalaisten sisällöntuottajien materiaalista koostuva – aineisto on kerätty kuvanjakopalvelu Instagramista, jossa kehopositiivisuusmateriaalia jaetaan varsin runsaasti. Otantaperusteena olivat relevantit aihetunnisteet kuten #bodypositive ja #bodypositivity. Aineiston analyysimenetelmänä oli visuaalinen sisällönanalyysi. Kuvia kerätyi yhteensä 381 kappaletta, joista 92 prosenttia esitti naisia; näistä vuorostaan 91 prosentin kohteena oli nimenomaan valkoinen nainen (emt., 28–29). Valkoisuuden dominanssi on havaittu

myös kehonkuvan tutkimuksessa yleisesti (Rice 2007, 160).

Näyttää siltä, että rodullistettuja lihavia naisia kehopositiivisuudessa ei ole huomioitu tutkimusteemana sen runsaammin Suomessakaan. Ensinnäkin jotkin kehopositiivisuudesta Suomessa tehdyt työt käyttävät yllirajaista aineistoa (mm. Nervander 2018), eivätkä täten tarkastele suomalaista kehopositiivisuusliikettä. Tytti Shemeikka (2018, 2) puolestaan painottaa opinnäytetyössään, että ”kehopositiivisuudessa käännetään valokeila valkoisesta, hoikasta cis-naisen vartalosta laajempaan käsitykseen kehoista”, mutta yleisön reaktioita kehopositiivisiin YouTube-videoihin tutkineessa opinnäytetyössään hän ei kyseiseen tematiikkaan sen syvemmin pureudu – kaikeksi siksi, että hän itse (lihava, valkoinen nainen) esiintyy analysoiduissa videoissa. Sonja Kokon (2018) opinnäytetyö taas erittelee lihavuusdiskursseja *Helsingin Sanomien* kehopositiivisuuteen liittyvissä mielipidekirjoituksissa, joissa ei kuitenkaan tarkastella ”rotua”. En myöskään omassa artikkelisani (Puhakka 2019) tee niin. Vaikka siis tutkimusta ja etenkin opinnäytteitä kehopositiivisuudesta tehdäänkin, sukupuolen, lihavuuden ja ”rodun” risteymän analyysi ei vielä ole juurikaan nousut suomalaisen tieteen agendalle.

Hieman yleisemmällä tasolla lihavuuden, sukupuolen ja ”rodun” intersektio ei kuitenkaan ole tutkimaton alue. Samantha Kwan (2010) on tutkimuksessaan tarkastellut sitä, miten lihavuus ristittää sukupuolen ja ”rodun” kanssa. Hän soveltaa Peggy McIntoshin (1988) valkoisen etuoikeuden (*white privilege*) käsitettä omaan analyysiinsä siitä, millaiseksi erilaisten kehojen toimijuus muotoutuu arkisissa vuorovaikutustilanteissa. Tekstissään Kwan (2010) luo käsitteen *thin privilege*: laihan, hoikan tai ei-lihavan etuoikeus (myös suomenkielissä teksteissä käytetään usein tätä englanninkielistä termiä). Afrikkalaista nykydiasporaa käsittelevässä tutkimuksessaan Andrea Shaw (2006) taas esittää, että tänä päivänä musta, lihava naiskeho rikkoo rajoja jo pelkällä olemassaolollaan, siitä huolimatta – tai juuri sen takia –, että kyseisen kehon aiemmat (kielteiset) representaatiot ovat olleet niin voimakkaasti valkoisen hegemonian muovaamia ja siten mustaa kehollisuutta kaventavia.

Hypernäkyvyys ja hypernäkyvättömyys

Tässä artikkelissa tarkastelen suomalaisessa kehopositiivisuusliikkeessä toimivien rodullistettujen aktivistien omia kokemuksia näkyvyydestä. Kaikilla

heillä on myös omakohtaista kokemusta lihavuudesta. Analysoimani internet-/media-aineisto koostuu Javiera Marchant Aedon kirjoittamasta blogista sekä Pehmeekollektiivin podcast-sarjasta. Käytän teoreettisena apuna Jeannine A. Gaileyn kirjassaan *The Hyper(in)visible Fat Woman* (2014) esittelemiä näkyvyyden ja näkymättömyyden sekä hypernäkyvyyden ja -näkyvättömyyden käsitteitä. Gailey on itse inspiroitunut Monica J. Casperin ja Lisa Jean Mooren (2009) tutkimuksesta, joka koskee näkyvyyden politiikkaa ja katsomisen etiikkaa. Casperin ja Mooren tutkimuksen innoitus näkyy Gaileyn teoksessa kahtalaisesti. Ensinnäkin hän kiinnittää yhtäältä huomiota nimenomaan ”kateissa oleviin kehoihin” (Gailey 2014, 7). Toisaalta hänen tavoitteenaan on tehdä näkyväksi lihaviin naisten kokemaa sosiaalinen syrjintä ja paljastaa itse hypernäkyvyyden ja -näkyvättömyyden ilmiö (emt., 171).

Gaileyn (emt., 11) mukaan etuoikeudet, kuten ei-lihavat, kehot ovat enimmäkseen näkymättömiä: niiden jokaista liikettä ei analysoida ja ne saavat paljonkin liikkumavaraa käytöksensä suhteen. Gailey (emt., 8) kirjoittaa edelleen, että hänen analysoimansa näkyvyyden ja näkymättömyyden ilmiö saa etuliitteen ”hyper” silloin, kun siitä tulee sosiaalisesti alistavaa. Siispä queerit kehot, li-

havat kehot, rodullistetut kehot sekä kehot, jotka ovat muutoin fyysisesti ”erotuvia”, ovat näkyviä usein nimenomaan sosiaalisesti alistavalla tavalla: toisin sanoen ne ovat hypernäkyviä (emt., 10). Esimerkiksi mediassa uutisoidaan lihavuuden kansanterveydelle ja -taloudelle aiheuttamasta (väitetystä) taakasta ja julkaistaan valokuvia, joissa lihavat kehot on esitetty yleensä kaulasta tai hartioista alaspäin (Cooper 2007). Toisaalta nämä samaiset kehot voivat paradoksaalisesti olla myös hypernäkyvättömiä muun muassa siten, että niitä ei näy vaikkapa populaarikulttuurissa tai mediaviihteessä.

Gailey keskittyy tutkimuksessaan lihaviin naiskehoihin. Hän kuvailee (sukupuolittuneen) lihavuuden paradoksaalisuutta toteamalla, että yhtäältä lihava keho on hypernäkyvä, sillä sitä ruoditaan jatkuvasti julkisuudessa ja mediassa esimerkiksi ”lihavuus-epidemiasta” kirjoittamalla (ks. esim. Harjunen & Kyrölä 2007). Toisaalta läski on marginalisoitua ja poispyyhitäkin; tässä mielessä lihavat naiskehot ovat hypernäkyvättömiä (Gailey 2014, 7). Käytännössä tämä voi näkyä vaikka vaatekaupassa, jossa lihavat naiset eivät koe tulevaisuutta palveluiksi vaan ovat ikään kuin ”väärässä paikassa” (Jennings 2010, teoksessa Harjunen 2016).

Gailey (2014, 8) toteaa, että ruumiin

koko on samankaltainen muiden ei-diskursiivisten ilmiöiden (kuten ”rodun”) kanssa siinä mielessä, että se on havaittavissa ennen kuin ensimmäistäkin sanaa on lausuttu – ja henkilöistä tehdään oletuksia perustuen siihen, miten kyseiset sosiaaliset erityispiirteet keskenään risteävät. Gailey (emt., 18–19) siis linkittää näkyvyyden/näkymättömyyden yksilön sosiaaliseen paikantumiseen: hänen näkökulmansa on, että rodullistetut lihavat naiset kohtaavat moniperusteista syrjintää, koska he ovat marginaalissa rotunsa/etnisyytensä, sosiaalisen sukupuolensa ja kehon kokonsa vuoksi (emt., 42). Intersektionaalisen tutkimusotteen painotamisesta huolimatta tutkija itse (emt., 168–169) toteaa, että hänen otoksensa ei ollut niin moninainen kuin hän olisi toivonut. Hän peräänkuuluttaakin lisätutkimusta lihaviin henkilöiden kokemuksista muun muassa ”rodun” ja seksuaalisen identiteetin risteyskohdissa.

Aineisto ja metodologia

Artikkelini käsittelee internet-aineistoa, jota ovat tuottaneet sellaiset Suomessa toimivat ja ruskeat tai rodullistetut kehopositiivisuusaktivistit, joilla on lihavuudesta henkilökohtaista kokemusta.⁴ Näistä ensimmäinen on Caroline ”Caro” Suinnerin ja Meriam Trabelsin muodos-

taman Pehme-kollektiivin samannimisen podcastin ensimmäinen tuotantokausi (Ruskeat Tytöt 2018). Kollektiivi toimii osana Ruskeat Tytöt -mediaa. Podcastin tuotantokausi koostuu viidestä jaksosta, joista jokainen on pituudeltaan keskimäärin 30 minuuttia. Ensimmäisessä jaksossa tekijät kertovat itsestään kuulijoille. Suinner identifioi itsensä muun muassa ”ruskeaksi, lihavaksi queer-ihmiseksi, ja panseksuaaliksi” (J1, 02:00).⁵ Lisäksi hän mainitsee kahteen eri otteeseen olevansa lihava, ”koska jos joku ei vielä ymmärtänyt, niin olen lihava” (J1, 02:45). Trabelsi taas kuvailee itseään näin: ”mä oon ruske, ja mä oon lihava, ja nää kaks asiaa on ain määrittänyt tosi vahvasti mun elämää” (J1, 04:28).

Toinen käyttämäni aineistolähde on Javiera Marchant Aedon blogi (Marchant Aedo 2020), josta valitsin analysoitaviksi kaikki ennen 28.3.2019 julkaistut julkiset blogikirjoitukset. Kirjoituksia on yhteensä 48 kappaletta, ja niiden pituudet vaihtelevat sadoista aina tuhansiin sanoihin. Koska tavoitteenani tässä artikkelissa on tutkia näkyvyyden ja näkymättömyyden kokemusten sanallistamista, en ota blogin kuvamateriaalia osaksi analysoitavaa aineistoa. Ollessaan vieraana Pehme-podcastissa Marchant Aedo kertoo olevansa ”chileiläinen, tamperelainen tyyppi – – aktivisti, se on mun ykkösjuttu.” (J4, 02:30). Marchant

Aedo kirjoittaa, että bloginsa alkuaikoina, vuosina 2014–2015, hän oli lihava, mutta sittemmin hänelle tehtiin lihavuusleikkaus (hän itse käyttää termiä ”bariatrinen leikkaus”), minkä myötä hän laihtui. Vaikka Marchant Aedo ei kuvaa itseään tällä hetkellä lihavaksi, on hänellä siitä omakohtaista kokemusta; lihavuus ja lihavana eläminen ovat toistuvia teemoja hänen blogissaan.

Aineiston analyysimenetelmäksi valikoitui dialoginen tematisointi (Koski 2011). Leena Kosken kehittämässä menetelmässä aineistoa tulkitaan samanaikaisesti sen analyysin kanssa (emt., 145). Näiden kanssa vuoropuheluun asettuvat ”teoreettinen ja metodologinen ajattelu, empiirinen aineisto, tutkimuskohteeseen liittyvä tieto, aiempi tutkimus ja tutkijan oma ymmärrys” (emt., 127). Tutkija siis ammentaa tässä ”analyysi-tulkinnassaan” laajasti niin omasta kuin muiden tietämyksestä. Tämä tuntui tärkeältä, koska artikkelin aihetta on toistaiseksi tutkittu niin niukasti.

Dialoginen tematisointi etenee vaiheittain tiettyjen askelten mukaisesti. Ensimmäisessä vaiheessa raakatekstimuodossa oleva aineisto tiivistetään kategorioiksi. Tällöin tutkijan tehtävänä on ”etsiä tekstistä sellaisia lausumia, jotka ovat merkityksellisiä teoreettisen ajattelun ja tutkimuskysymyksen kannalta” (Koski 2011, 136). Juuri näin pyrin me-

nettelemään: pidin hypernäkyvyyden ja -näkyttömyyden käsitteet mielessä heti alusta pitäen. Dialogisen tematisoinnin toisessa vaiheessa analyysitulkinta etenee kategorioista teemoiksi (emt., 138). Tässä vaiheessa tutkija pyrkii kiteyttämään aineistonsa merkittävimmät teemat – yhä valitsemansa teoreettisen viitekehyksen läpi tarkastellen. Näin toimin minäkin: aineisto oli varsin rikasta, ja Gaileyn teoria auttoi tunnistamaan kaikkein havainnollisimmat kohdat tässä esitettäväksi.

Aineiston analyysiä

Ei, ei välttämättä ihmiset pidä sust enemmän [kun sä laihdut kymmenen kilo]. Ne ehkä vaan kiinnostuu sust enemmän koska sust tulee näkyvämpi. (Ruskeat Tytöt [RT] 2018, J2, 16:30)

Yllä olevasta lainauksesta käy erinomaisesti ilmi, että Pehmeä-kollektiivin Suinner on havainnut saman ilmiön kuin Gailey (2014): ihmiseen kiinnitetään vähemmän huomiota tämän ollessa lihava, koska hän on silloin hypernäkyvyyden. Laihtuminen vuorostaan tuo henkilölle yhtäältä näkyvyyttä ja toisaalta näkyttömyyttä sopivissa määrin, mutta huomionarvoista on, että ne eivät saa eteensä liitettää ”hyper”. Tämä vertautuu Gaileyn yllä olevaan huomioon siitä, että ei-lihavilla on usein lihavia enemmän

sosiaalista liikkumavaraa normatiivisen kehollisuutensa ansiosta. Suinner tietää, että kyse ei niinkään ole siitä, että muut alkaisivat pitää ihmisestä enemmän tämän laihduttua; sen sijaan he alkavat kiinnostua tästä kohentuneen näkyvyyden ansiosta.

Esittelen seuraavaksi tutkimusaineistosta erottuneista teemoista ne kolme, jotka mielestäni havainnollistavat hypernäkyvyyden ja -näkyttömyyden tematiikkaa parhaiten.⁶ Ensinnäkin aineistosta käy ilmi, että kehopositiivisuusliike on mukana tuottamassa rodullistettujen, lihaviin naisten hypernäkyttömyyttä. Toiseksi kehosyyllyttäminen nousee esiin ilmiönä, jossa hypernäkyvyys ja (hyper)näkyttömyys punoutuvat yhteen. Teemoista kolmas on se, että hypernäkyvyyttä on mahdollista ottaa haltuun.

Kehopositiivisuusliike lihaviin ja ruskeiden naiskehujen hypernäkyttömyyden tuottajana

Aiemmin tässä artikkelissa pohdin, onko rodullistettujen lihaviin naisten Suomessa ylipäätään mahdollista olla hypernäkyttömiä, kun he ovat rasismin ja lihavuusfobian risteyskohdasta kumpuavan jatkuvan tarkkailun alaisina. Meriam Trabelsin mukaan hypernäkyttömyyttä vaikuttaisi tapahtu-

van ainakin yhteiskunnallisen keskustelun tasolla:

Jos on vaik rodullistettu ja sit samaan aikaan lihava, ni siit intersektiost en oo nähny niinku mitään keskusteluu. (RT 2018, J1, 12:05)

Myös ulkomaiset kehoaktivistit, jotka sijoittuvat rodullistetuksi tulemisen ja lihavuuden intersektioon, ovat kertoneet tulevansa marginalisoiduiksi paitsi yhteiskunnassa laajemmin, myös kehopositiivisuusliikkeen sisällä, koska se on tilana niin valkoinen (Jennings 2018; Shackelford 2016; Yeboah 2017). Marchant Aedo rinnastaa kehopositiivisuuden ja viime vuosina runsaasti huomiota saaneen #metoo-kampanjan:

Tiesittekö, että kehopositiivisuusliike kuten #metoo on mustien naisten alulepanema liike? – Ettekö tienneet? Se johtuu siitä, että #metoo on valitettavasti omittu palvelemaan ensisijaisesti valkoisia naisia. Samalla tavalla kehopositiivisuus on omittu palvelemaan sopivan lihavia ja valkoisia naisia. Siis sopivan lihavia. Sopivan valkoisia. Sopivan normaaleja. (Marchant Aedo 2018a)

Meriam Trabelsi huomauttaakin, että nykyhetken kehopositiivisuusliike on epäonnistunut tehtävässään nostaa marginalisoituja kehoja keskiöön:

Tää liike tällä hetkellä sulkee ulos just ne kehot, joita sen alunperin piti tehdä näkyväks. Eli tällä hetkellä tuntuu siltä, jos vaikka Instagramia kattoo ja sieltä kattoo vaikka #bodypositivity, niin sieltä tulee tosi paljon valkosii, cis-, heterokehoja, jotka on sillee todella hoikas kunnossa, enemmän ehkä sellasii timmejä jopa, siel näkyy aika vähän todella oikeesti lihavia tai mitään muita marginalisoituja kehoja. (RT 2018, J2, 23:40)

Koska kehopositiivisuus on juuriltaan lihavuusaktivistinen liike, jonka tavoitteena on nostaa esiin yhteiskunnallisessa marginaalissa olevien kokemaa ulkonäkö- ja kokosyrjintä, kuulostavat Trabelsin nimeämät ”valkosii, cis – – todella hoikas kunnossa” nykykehopositiivisuuden määreinä perin surkuhupaisilta. Voitaneen sanoa, että siinä missä Gailey (2014) havaitsi tutkittaviensa joutuvan hypernäkyvämmiksi yhteiskunnallisella tasolla, ovat nämä aktivistit lisäksi kokeneet samaa hypernäkyvämmömyyttä siinä nimenomaisessa liikkeessä, jonka olisi tarkoitus parantaa heidän asemaansa – ja näkyvyyttään, kirjaimellisesti ja symbolisesti.

Pehmee-kollektiivin jäsenet painottavatkin sosiaalisen median – varsinkin Instagramin – parissa toimivien, etuoikeutetussa asemassa olevien sisällöntuottajien vastuuta siitä, että he luovat tilaa muille (RT 2018, J1, 17:30; 18:30):

Jos sä oot normikokonen ihminen, tai sä meet siihen yhteiskunnan normiin – – et jos Sä käytät sitä [kehopositiivisuus]hashtagii siel sun Instagramissa jotenki niinku päivittäin, niin sillohan siitä taas jää näkymättömäksi ja jää niinku piiloon ne ihmiset ja ne kehot jotka tätä eniten tarvitsee. (Meriam Trabelsi, RT 2018, J1, 16:50)

Sekä Pehmee että Marchant Aedo nostavat myös itse esiin ruskeita, lihavia naisia omista sisällöissään. Pehmeen podcastissa on esimerkiksi osio, jossa he vinkkaavat kuulijoille kiinnostavista ruskeista, lihavista naisista. Niin ikään Marchant Aedo on jakanut säännöllisesti muiden tuottamia intersektionaalisuus- ja läskiaktivismisisältöjä blogissaan. Joulukuussa 2018 hän teki 12 kirjoituksen sarjan nimeltään *Radikaalin joulukalenterin suosituksset*. Jokaiseen kirjoitukseen sisältyi Seuraa somessa -osio, ja Pehmeen Instagram-tili oli mukana yhdessä niistä.

Kehosyyllyttämisessä kietoutuvat hypernäkyvyys ja (hyper)näkyvämmömyys

Aktivistit siis kokevat ruskeiden ja lihaviin naiskehojen nykyäkyvyyden olevan huono – suomalaisessa yhteiskunnassa vallitsee Gaileyn termin hypernäkyvämmömyys – ja heille on erittäin

tärkeää muuttaa tilannetta. Pehmeen kotisivuilla podcastin kuvataan haastavan ”kauneus- ja muita ihanteita, mutta myös (suomalaisen) kehopositiivisuuskeskustelun nykytilaa, joka on edelleen paljolti valkoisuuden ja muiden normien dominoimaa” (Ruskeat Tytöt 2018). Näkymättömyyden ohella eritoten Marchant Aedo kirjoittaa myös näkymisestä (ks. myös seuraava alaluku):

Teen itsekin työtä sen eteen, että ihan kaikenlaisilla kehoilla on oikeus olla olemassa ja näkyä katukuvassa ja internetissä, koska kehosyyllyttäminen ei ole todellakaan okei. Se on jumalauta väärin. (Marchant Aedo 2016)

Marchant Aedo ei maininne katukuvasa näkymistä sattumalta. Tulkitsen, että hän tunnistaa yhteyden yhtäältä lihaviin (ja muiden marginalisoitujen) kehojen hypernäkyvyyden ja toisaalta kehosyyllyttämisen (*body shaming*) välillä. Jos lihava henkilö vaikkapa kokee, ettei voi oleskella julkisella paikalla hypernäkyvyytensä vuoksi (koska voi esimerkiksi joutua pilkan kohteeksi), hän saattaa mieluummin jäädä kotiin päätyen näin muille näkymättömäksi. Toisin sanoen Marchant Aedo osoittaa, miten kehosyyllyttäminen – sekä lisäksi, että myös sen ”pelkkä” aavistelu (ks. esim. Kwan 2010, 153) – voi johtaa tilanteeseen, jossa lihava ihminen alkaa

vältellä tilanteita, joihin olettaa liittyvän hypernäkyvyyttä.

Hypernäkyvyyden teemaan liittyy myös ”tuputtaminen” eli se, että henkilön pelkkä olemassaolo julkisella paikalla tulkitaan oman itsen liialliseksi esiintuomiseksi. Marchant Aedo kirjoittaa ilmiöstä ulkomaalaisuuden näkökulmasta:

Minusta on myös aika mielenkiintoinen se 23 vuoden maassa vietetyn ajan jälkeen yhä useammin kuulemani ja lukemani ajatus ”vieraiden tapojen tuputtamisesta”. Ilmeisesti se, että minä tulen tänne ja asun täällä ja minulla on tapoja, jotka ovat erilaisia suomalaisen vastaavista, on jo itsessään tuputtamista. Koska muutoin en näe merkkejä tunkeutumisesta, pakottamisesta tai tuputtamisesta. (Marchant Aedo 2015)

Tämän artikkelin aineistossa ei suoraan viitattu lihavuuden ”tuputtamiseen”, mutta koska se on varsin tuttua muista yhteyksistä, koen, että asia on perusteltua mainita. Kehopositiivisuutta ja lihaviiden ihmisten näkymistä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa on näet pidetty lihavuuden ”tyrkyttämisenä” ja ihannointina myös Suomessa (mm. Hyväri 2018; Kettunen 2018; Pastak 2018). Kun lihavan kehon pelkkä näkyvillä olo julkisessa tilassa tai internetissä tulkitaan lihavuuden ihannoinniksi ja si-

tä kritisoidaan, tehdään lihavuudesta hypernäkyvää – Gaileyhän määritteli ”hyper”-etuliitteen olevan olennainen silloin, kun näkyvyydestä tulee sosiaalisesti alistavaa.

Hypernäkyvyyden haltuunotto

Kuten lainaukset tutkimusaineistosta osoittavat, suomalaisen kehopositiivisuusliikkeen aktivistit tunnistavat selvästi Gaileyn (2014) tutkimuksessaan nimeämän ilmiön: he puhuvat sangen luontevan tuntuisesti kehojen näkyvyydestä ja -näkyttömyydestä, tosin ilman hyper-etuliitettä. Gaileyn tutkimustaan varten haastatteleminen naisten joukossa oli joitain, jotka kutsuivat itseään läskiaktivisteiksi, mutta he eivät kehystäneet toimintaansa näkyvyyden ja näkyttömyyden käsittein. Suomenkielisessä aineistossa näkyminen sitä vastoin tulee esiin monessakin mielessä:

Aina ennen kun mä meen lavalle – – mä teen sellasen tosi tietosen vaikutamisratkaisun mun vaatteiden kautta, mä valitsen läpinäkyvät vaatteet tai tiukat vaatteet jotka ei yhtään piilottele sitä miltä mun keho näyttää – – koska mä haluan näyttää sen esimerkin että on ihan OK näyttää tältä. (RT 2018, JS, 20:20)

Näin puhuu Pehmeepodcastissa vieraana ollut Marchant Aedo näkyvyydestä suhteessa yhtäältä työhönsä juontajana ja toisaalta rooliinsa kehoaktivistina. Hän tietää olevansa julkisessa tilassa selvästi esillä ja päättää harkitusti käyttää sitä kehopositiiviseen vaikuttamiseen. Aktivistien tietoista toimijuutta korostaakseni kutsun tätä hypernäkyvyyden haltuunotoksi – Gailey (2014, 152–153) puhuu rajojenlylyksestä ja kumouksellisuudesta.

Ajattelen, että haltuunotossa on kyseessä hypernäkyvyyden muuntaminen neutraalimmaksi, ”pelkäksi” näkyvyydeksi (ilman hyper-etuliitettä). Einnormatiivisen kehon esiintyminen läpinäkyvissä tai tiukoissa vaatteissa on tilanne, jonka Marchant Aedo on tunnistanut potentiaalisesti hypernäkyvyydelle altistavaksi ja sosiaalisesti alistavaksi. Kuitenkin juuri kyseinen tunnistaminen muuttaa tämänkaltaisen (yleensä vain tietynlaisille kehoille varatuksi ajattelun) pukeutumisen vastarintateoksi, joka kenties inspiroi muitakin kyseenalaistamaan käsityksensä ulkonäöstä ja kehollisuudesta.⁷

Jotkut kehoaktivistit ja tutkijat puhuvat ”läskillä pröystäilystä” (Fat Heffalump 2011; Lee 2014; Saguy & Ward 2011; ks. lisäksi ”kaapista tulemisesta” Gailey 2014, 143; Pausé 2012; Sedgwick & Moon 2001). Pröystäilyllä

tarkoitetaan sitä, että lihaviin ihmisten tulisi pelotta näyttäytyä julkisilla paikoilla, käyttäen sellaisia vaatteita kuin haluat, meikata ja kammata hiuksensa kuten haluavat, syödä ja juoda vapaasti, ja niin edelleen. Käsitän läskillä pröystäilyä vastareaktioksi vaatimuksiin siitä, että kehopositiivisuuden ja lihaviin henkilöiden tulisi pysyä katseilta piilossa, siis näkymättömissä (ks. myös van Amsterdam & van Eck 2019).

Gailey (2014, 143) huomauttaa, että läskillä pröystäily ei aina ole tarkoituksellista, vaan lihavat henkilöt saattavat kokea kiinnittävänsä epätoivottua huomiota tehdessään esimerkiksi edellä lueteltuja normaaleja asioita, jotka olisivat täysin neutraaleja aktiviteetteja silloin, kun toimijoina ovat normatiiviset kehot. Yllä kuvattu Marchant Aedon tapaus kuitenkin kehystyy luontevasti pröystäilyä kautta; sanoohan hän sen olleen ”tosi tietonen vaikuttamisratkaisu”. Pröystäily onkin yksi tavoista ottaa hypernäkyvyyttä haltuun. Samankaltaista haltuunoton strategiaa voidaan ajatella käytettävän myös esimerkiksi silloin, kun lihava-sanaa käytetään tietoisesti, vastapuheenomaisesti.

Ruskean ja lihavan kehon hypernäkyvyyden (ja miksei-näkymättömyydenkin) haltuunotto ei kuitenkaan tule aineistossa esiin strategiana, jota käytettäisiin kaikkialla ja kaikissa tilanteis-

sa. Bonita C. Longin ja muiden (2008) käsitteistöä soveltaen aktivistit tuntevat ”luotaavan” kulloistakin näkemyttään ja toimivat tekemänsä tilanearvion perusteella. Esimerkiksi terveydenhoitokokemuksista kertoessaan Suinner toi esiin, että oli ollut kaksi viikkoa pois terveydenhuoltoon liittyvän ryhmänsä tapaamisista ”ihan vaan sen takii kumua ahdistaa asia kuten seistä ihmisten edessä ja ottaa mun paino” (RT 2018, J5, 06:20). Vaikutelmani on, että hypernäkyvyyden haltuunotto, tai edes itsensä potentiaalinen altistaminen hypernäkyvyydelle, olisi ollut tässä tapauksessa liian voimia vievää. Toisaalla samassa jaksossa Suinner puolestaan sanoo:

Mä aattelin et mun pitäis jossain vaiheessa pitää taidenäyttely mun noista ruokapäiväkirjoista. (RT 2018, J5, 04:15)

Tämä toteamus tapahtuu keskellä keskustelua, jonka aiheena on ruokapäiväkirjojen täyttämisen ahdistavuus. Tulkitsen Suinnerin idean hypernäkyvyyden haltuun ottamiseksi kahdestakin syystä. Ensinnäkin ruokapäiväkirjaan merkitään yleensä henkilön nimi ja joskus myös syntymäaika (ks. Eksote 2016). Näiden esillepano taidenäyttelyssä tekisi päiväkirjoja pitäneen henkilön identiteetin, hänen yksityiskohtaisten ruoka- ja juomavalintojensa ohella, nä-

kyväksi jokaiselle kävijälle – ja silti (tai ehkä juuri siksi) Suinner olisi siihen valmis. Tiedostamalla, että häntä voitaisiin esimerkiksi ivata ravitsemusvalintojensa vuoksi, hän ottaakin hypernäkyvyytensä haltuun. Kyseessä on harkittu riski, joka liittyy kehopositiivisuuden sanoman julkituomiseen samalla tavoin kuin Marchant Aedolla yllä olevassa katkelmassa.

Toiseksi näin tehdessään Suinner samalla kääntää huomion itsestään pois päin. Esittelemällä päiväkirjojaan julkisesti hän voi nimittäin tehdä yleisölle näkyväksi sen, millaista hallintaa lihavaan kehoon kohdistetaan. Ruokapäiväkirjan edustama kontrolli esitetään asiakkaalle terveyttä edistävänä toimenpiteenä, sillä terveyden ajatellaan olevan seurausta laihtumisesta. Taidenäyttelyssä lukuisat, rinta rinnan ripustetut ruokapäiväkirjat, joiden merkintöinä ovat niukka-energiset ateriankorvikkeet sekä päivittäinen proteiinikomponentti (RT 2018, J5, 05:55), saattaisivat kuitenkin saada näyttelyvieraan epäilemään, edistetäänkö terveyttä todella näin. Ainakin josain mielessä hypernäkyväksi tulisi tällöin terveydenhoito instituutiona.

Lopuksi

Käsittelin tässä artikkelissa kahta tutkimuskysymystä. Ensimmäinen oli se,

miten suomalaisessa, suomenkielisessä kehopositiivisuusliikkeessä toimivat rodullistetut naiset, joilla on oma-kohtaista kokemusta lihavuudesta, saannallistavat näkyvyyttä(än) internetiin tuottamissaan sisällöissä. Minua kiinnostaa (hyper)näkyvyyden ja (hyper)näkymättömyyden tematiikan ilmeneminen nimenomaan suomalaisessa kontekstissa, ja aineistoanalyysini perusteella on helppoa todeta, että nämä käsitteet löysivät kaikkopohjaa myös täällä (ks. myös Gailey & Harjunen 2019).

Vaikka aktivistit eivät puhuneetkaan hypernäkyvyydestä ja -näkyvätömyydestä, olivat näkyvyyden ja näkö-sällä olemisen teemat vahvasti läsnä heidän tuottamissaan sisällöissä – jopa kirjaimellisesti, sanastotasolla asti. Leena Kosken (2011) dialogista teemoittelua soveltaen erotin aineistosta kolme pääteemaa: kehopositiivisuusliike lihaviin ja ruskeiden naiskehojen hypernäkyvätömyyden tuottajana, hypernäkyvyyden ja (hyper)näkymättömyyden yhteenkietoutuminen kehosyölyllistämässä sekä hypernäkyvyyden haltuunotto.

Toinen pohtimani tutkimuskysymys oli se, millaisilla tavoilla sukupuoli, ”rotu” ja lihavuus kietoutuivat yhteen aktivistien internet-sisällöissä. Tämä seikka osoittautui mutkikkaammaksi. Ensinnäkin aineistossa sukupuoli ei juurikaan kietoutunut liha-

vuuden ja rodun kysymyksiin: aineistossa mainittiin usein sekä lihavuus että ”rotu”, mutta harvemmin sukupuoli. Sukupuolinäkökulman voisi nähdä tulevan esiin siinä, että kaikki sisällöntuottaja-aktivistit ovat naisoletettuja – tosin lähempi tarkastelu osoittaa, että he eivät määrittele itseään naiseksi. Suinner puhuu ”queer-ihmisestä” ja Marchant Aedo ”tyypistä”. Joudun puntaroimaan, olenko – kenties kehopositiivisuusliikkeen eksplisiittisestä ja implisiittisestä naisvaltaisuudesta johtuen – väärin sukupuolittanut aktivistit.

Toinen pulma jälkimmäisen tutkimuskysymyksen kanssa on, että koin hankalaksi erotella, mikä ominaisuus tai mitkä ominaisuudet tarkalleen vaikuttavat hypernäkyvyyden tai -näkyvätömyyden kokemukseen, ja millainen näiden keskinäinen vuorovaikutus oli (ks. Kwan 2010). Toiveeni onkin, että artikkelini toimisi muistuttajana intersektionaalisuuden teoretisoinnin tärkeydestä erityisesti monitieteisessä lihavuustutkimuksessa sekä nettiaktivismin tutkimuksessa. Yhdysvalloissa, missä uimapukumalli Veronica Pome’ekin toimii kehopositiivisuus- ja lihavuus(netti)-aktivismin piirissä, on rodullistettujen henkilöiden osuus suuri, minkä takia aktivismillakin on siellä pidempi historiaansa. Suomessa taas rodullistettujen naisten lihavuus(netti)aktivismi on

nuorempaa ja määrällisesti vähäisempää, mutta keskustelun käyminen risteävistä eroista on aivan yhtä tärkeää täälläkin. Kuten Marchant Aedo kirjoittaa:

Kaikenlaiset kehot ovat oikeutettuja samaan kunnioitukseen, kaikilla on oltava vapaus olla olemassa ilman, että tulee pilkatuksi, syyllistetyksi, paheksutuksi ja syrjityksi kehon koon, toimivuuden, terveyden/sairauden, muodon tai ihonvärin takia. (Marchant Aedo 2018b)

Kiitokset

Haluan kiittää kahta anonymiä vertaisarvioijaa oivaltavista ja arvokkaista kommentista artikkelikäsikirjoituksen kehittämisessä. Lisäksi kiitän Sosiologipäivien Ulkonäkö yhteiskunnassa -työryhmän osallistujia 28.3.2019 antoisista keskusteluista.

VIITTEET

1. Suomenkielinen käännös kirjoittajan.
2. Käytän tässä artikkelissa sekä kehoposiitiivisuuden että läskiaktiivismin käsitteitä. Suomen kontekstissa kehoposiitiivisuus on yleisimmin käytetty, mutta myös läski- ja lihavuusaktiivismi-termejä esiintyy. Perustelen tätä rinnakkaiskäyttöä Charlotte Cooperin (2016) näkemyksellä, että läskiaktiivisimi on varsin moninaista ja kehoposiitiivisuus yksi sen useista muodoista.
3. Cheryl Thompsonin (2015) mukaan lisäksi yhteiskuntaluokka vaikuttaa Yhdysvalloissa merkittävästi siihen, rakentuuko rodullistettujen naisten paino ”hyväksi” vai ”pahaksi” (ks. myös LeBesco 2004, 58). Katariina Kyrölä (2014, 49) toteaa, että lihavuutta käsiteltäessä luokkakysymykset ovat Yhdysvalloissa vieläkin olennaisempia kuin Suomessa. Luokan merkitys suhteessa lihavuuteen siis on varsin tärkeä myös suomalaisessa kontekstissa (ks. Harjunen 2012), mutta rajautuu tämän artikkelin ulkopuolelle.
4. Pehmeekollektiivi käyttää adjektiivia ruskea/ruskee. Vaikka Marchant Aedo ei puhu itsestään rodullistettuna tai ruskeana, mielestäni ”rodullistettu”-sanan käyttö on perusteltua: se, että hänet rodullistetaan, tulee ilmi lukuisissa esimerkeissä hänen blogissaan. Yksi silmiinpistävimmistä on tapaus, jossa Marchant Aedon tullessa vastaanotolle lääkäri kysyy ensimmäiseksi ”Do you speak Finnish?”, vaikka on lukenut potilaskansion, josta käy ilmi, että asiakas puhuu suomea (Marchant Aedo 2018c).
5. Merkitseen podcast-aineistosta lainatut otteet näin: J1 = podcastin jakso numero 1; 13:00 = se kohta podcastissa, josta litteroitu lainaus löytyy.
6. Aineisto oli runsasta, ja kaikki siitä erottuneet teemat eivät mahtuneet esiteltäviksi tähän artikkeliin. Esimerkiksi terveydenhoitoon liittyviä kokemuksia olisi kiinnostavaa tutkia lisää.
7. Feministinen ajattelija Camille Nurka (2014) on kyseenalaistanut internet-näkyvyyden tavoittelun, sillä verkko on julkinen tila, jossa naisten kehoja pyritään hallitsemaan muun muassa niitä arvottamalla. Nurkan huomio on tärkeä, mutta ei täysin sovellu tämän artikkelin kysymyksenasetteluihin: aktivistit eivät nähdäkseen tavoittele näkyvyyttä sinänsä, vaan heidän päämääränsä on nimenomaan neutraloida sosiaalisesti alistavaa hypernäkyvyyttä.

AINEISTO

- Marchant Aedo, Javiera (2020) Javiera Marchant Aedo. <https://nayteikkunasankareita.wordpress.com/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020).
- Marchant Aedo, Javiera (2018a) Radikaalin joulukalenterin 7. luukku. <https://nayteikkunasankareita.wordpress.com/2018/12/07/radikaalin-joulukalenterin-7-luukku/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Marchant Aedo, Javiera (2018b) Radikaalin joulukalenterin 12. luukku. <https://nayteikkunasankareita.wordpress.com/2018/12/12/radikaalin-joulukalenterin-12-luukku/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Marchant Aedo, Javiera (2018c) Kuinka rentouttaa asiakas sisätutkimuksen aikana. <https://nayteikkunasankareita.wordpress.com/2018/10/31/kuinka-rentouttaa-asiakas-sisatutkimuksen-aikana/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Marchant Aedo, Javiera (2016) Arpia saa olla – ja niitä saa näyttää. <https://nayteikkunasankareita.wordpress.com/2016/05/30/arpia-saa-olla-ja-nita-saa-nayttaa/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Marchant Aedo, Javiera (2015) Unelmista ja painajaisista, kaurapuurosta ja tomaattisalaatista. <https://nayteikkunasankareita.wordpress.com/2015/07/26/unelmista-ja-painajaisista-kaurapuurosta-ja-tomaattisalaatista/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Ruskeat Työt [RT] (2018) Pehmeepodcast ulkona nyt! <https://www.ruskeattyot.fi/rtmedia/pehmeepodcast> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).

KIRJALLISUUS

- Alentola, Anni Emilia (2017) *Changing the narratives of marginalised bodies – a study about body positivism*. Pro gradu -tutkielma, Tukholman yliopisto. <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1107516/FULLTEXT01.pdf> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Casper, Monica J. & Moore, Lisa Jean (2009) *Missing Bodies: The Politics of Visibility*. New York: New York University Press.
- Cooper, Charlotte (2016) *Fat Activism: A Radical Social Movement*. Bristol: HammerOn Press.
- Cooper, Charlotte (2009) Maybe It Should Be Called Fat American Studies? Teoksessa Rothblum, Esther & Solovay, Sondra (toim.) *The Fat Studies Reader*. New York & London: New York University Press, 327–333.

Cooper, Charlotte (2007) *Headless Fatties*. <http://charlottecooper.net/fat/fatwriting/headless-fatties-01-07/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).

Cooper, Charlotte & Murray, Samantha (2012) Fat activist community: A conversation piece. *Somatechnics* 2:1, 127–138.

Cwynar-Horta, Jessica (2016) The commodification of the body positive movement on Instagram. *Stream: Culture/Politics/Technology* 8:2, 36–56.

Donaghue, Ngaire & Clemitshaw, Anne (2012) I’m totally smart and a feminist...and yet I want to be a waif’: Exploring ambivalence towards the thin ideal within the fat acceptance movement. *Women’s Studies International Forum* 35:6, 415–425.

Eksote (2016) *Ruokapäiväkirja*. <http://www.eksote.fi/terveyspalvelut/vastaanottot/ravitsemusterapia/Documents/Ruokap%C3%A4iv%C3%A4kirja.pdf> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).

Fat Heffalump (2011) *Flaunting our fat*. <https://fatheffalump.wordpress.com/2011/10/30/flaunting-our-fat/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).

Gailey, Jeannine A. (2014) *The Hyper(in)visible Fat Woman: Weight and Gender Discourse in Contemporary Society*. New York: Palgrave Macmillan.

Gailey, Jeannine A. & Harjunen, Hannele (2019) A cross-cultural examination of fat women’s experiences: Stigma and gender in North American and Finnish culture. *Feminism & Psychology* 29:3, 374–390.

Gay, Roxane (2016) *Hunger: A Memoir of (My) Body*. Lontoo: Corsair.

Harjunen, Hannele (2016) Uloslukkemisista liikunnan kentällä: lihava liikkuva naisruumis katseiden kohteena. Teoksessa Berg, Päivi & Kokkonen, Marja (toim.) *Urheilun takapuoli: Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus liikunnassa ja urheilussa*. Helsinki: Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura, 156–175.

Harjunen, Hannele (2012) Lihavuus yhteiskunnallisena kysymyksenä. Teoksessa Harjunen, Hannele & Saresma, Tuija (toim.) *Sukupuoli. Nyt! Neuvottelija ja purkamisia*. Jyväskylä: Kampus Kustannus, 160–183.

Harjunen, Hannele & Kyrölä, Katariina (2007) Johdanto: Lihavuustutkimusta toisin. Teoksessa Harjunen, Hannele & Kyrölä, Katariina (toim.) *Koolla on väliä: lihavuus, ruumisnormit, sukupuoli*. Helsinki: Like Kustannus Oy, 9–46.

- Hyväri, Hanna (2018) *Lotta Backlund kummastelee, miksi lihavuutta glorifioidaan ja laihuutta demonisoidaan*. <https://www.terve.fi/artikkelit/lotta-backlund-kummastelee-miksi-lihavuutta-glorifioidaan-ja-laihuutta-demonisoidaan> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Jaakkola, Minnaleena (2016) *PARERE*. Opinnäytetyö, Lahden ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/handle/10024/109168> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Jennings, Danielle (2018) *Black Women Started The Body Positivity Movement, But White Women Corrupted It*. <https://hellebeautiful.com/3009432/black-women-body-positivity-movement/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Jennings, Laura (2010) *Where the fat women's bodies are buried: a sociological look at women's clothing departments*. Esitelmä PCA/ACA-konferenssissa, 2.4.2010. St. Louis, Missouri, Yhdysvallat.
- Keskinen, Suvi, Näre, Lena & Tuori, Salla (2015) *Valkoisuusnormi, rodullistamisen kritiikki ja sukupuoli. Sukupuolentutkimus – Genusforskning* 28:4, 2–5.
- Kettunen, Timo (2018) *Sopivasti lihava*. <http://kettunen.gains.fi/sopivasti-lihava/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Kokko, Sonja (2018) *Lihavuuksidiskurssit Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksissa heinä-elokuussa 2018*. Opinnäytetyö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Oy. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/154728/kokko_sonja.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Koski, Leena (2011) *Teksteistä teemoiksi – dialoginen tematisointi*. Teoksessa Puusa, Anu & Juti, Pauli: *Menetelmäviidakon raivaajat: Perusteita laadullisen tutkimuslähestymistavan valintaan*. Vantaa: Hansaprint, 126–149.
- Kwan, Samantha (2010) *Navigating public spaces: Gender, race, and body privilege in everyday life*. *Feminist Formations* 22:2, 144–166.
- Kyrölä, Katariina (2014) *The Weight of Images: Affect, Body Image and Fat in the Media*. Lontoo: Routledge.
- LeBesco, Kathleen (2004) *Revolting Bodies? The Struggle to Redefine Fat Identity*. Boston, MA: University of Massachusetts Press.
- Lee, Jenny (2014) *Flaunting fat: Sex with the lights on*. Teoksessa Pausé, Cat, Wykes, Jackie & Murray, Samantha (toim.) *Queering Fat Embodiment*. Lontoo: Routledge, 89–96.
- Long, Bonita C., Hall, Wendy A., Bermbach, Nicole, Jordan, Sharalyn & Patterson, Kathryn (2008) *Gauging visibility: How female clerical workers manage work-related stress*. *Qualitative Health Research* 18:10, 1413–1428.
- Loop Samoa (2019) *Veronica Pomee becomes first Polynesian woman to pose for Sports Illustrated Swimsuits*. <http://www.loopsamoa.com/lifestyle/veronica-pomee-becomes-first-polynesian-woman-pose-sports-illustrated-swimsuits%E2%80%99s-82908> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Maor, Maya (2013) *'Do I still belong here?'* The body's boundary work in the Israeli fat acceptance movement. *Social Movement Studies* 12:3, 280–297.
- McIntosh, Peggy (1988) *White Privilege and Male Privilege: A Personal Account of Coming to See Correspondences through Work in Women Studies*. *Wellesley College Center for Research on Women Working Paper* 189, Wellesley, MA. <https://www.wcwonline.org/Publications-by-title/white-privilege-and-male-privilege-a-personal-account-of-coming-to-see-correspondences-through-work-in-women-s-studies-2> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Nalgona Positivity Pride (2020) *Nalgona Positivity Pride*. <https://www.nalgonapositivitypride.com/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Nervander, Victoria (2018) *Kroppospositivism – har varje kropp verkligen rätt att existera?* Opinnäytetyö, Arcada. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/149171/Kroppospositivism%20Final%20Version.Victoria%20Nervander.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Nurka, Camille (2014) *Public bodies*. *Feminist Media Studies* 14:3, 485–499.
- Oikeusministeriö (2016) *"Usein joutuu miettimään, miten pitäisi olla ja minne olla menemättä"*. *Selvitys vihapuheesta ja häirinnästä ja niiden vaikutuksista eri vähemmistöryhmiin*. Helsinki: Oikeusministeriö.
- Omaheimo, Raisa & Särnä, Saara (2017) *Kuuma läskikeskustelu*. <https://hairikot.voima.fi/artikkeli/kuuma-laskikeskustelu/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Pastak, Anna (2018) *Mielipidemaantait: Vartalopositiivisuus*. <https://www.lily.fi/blogit/mungolife/mielipidemaantait-vartalopositiivisuus> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Pausé, Cat (2012) *Live to tell: Coming out as fat*. *Somatechnics* 2:1, 42–56.
- Pome'e, Veronica (2019) *Instagram-päivitys 29.1.2019 (ei vaadi sisäänkirjautumista)*. <https://www.instagram.com/p/BtOmvrYhtpG/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Puhakka, Anna (2019) *Can ambivalence hold potential for fat activism? An analysis of conflict-ing discourses on fatness in the Finnish column series Jenny's life change*. *Fat Studies* 8:1, 60–74.
- Rashatwar, Sonalee (2020) *Sonalee Rashatwar*. <https://www.sonaleer.com/#home-about> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Rice, Carla (2007) *Becoming 'the fat girl': Acquisition of an unfit identity*. *Women's Studies International Forum* 30:2, 158–174.
- Saarinen, Jussi (2017) *Olemme nyt lihavampia kuin koskaan – miksi samaan aikaan julistetaan kovaan ääneen, että laihduttaminen pitää lopettaa?* *Aamulehti* 23.7.2017. <https://www.aamulehti.fi/kotimaa/olemmme-nyt-lihavampia-kuin-koskaan-miksi-samaan-aikaan-julistetaan-kovaan-aaeen-etta-laihduuttaminen-pitaa-lopettaa-200242987> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Saguy, Abigail C. & Ward, Anna (2011) *Coming out as fat: Rethinking stigma*. *Social Psychology Quarterly* 74:1, 53–75.
- Sastre, Alexandra (2014) *Towards a radical body positive*. *Feminist Media Studies* 14:6, 929–943.
- Sedgwick, Eve Kosofsky & Moon, Michael (2001) *Divinity: A dossier, a performance piece, a little-understood emotion*. Teoksessa Brazier, Jana Evans & LeBesco, Kathleen (toim.) *Bodies Out of Bounds: Fatness and Transgression*. Berkeley: University of California Press, 292–328.
- Shackelford, Hunter (2016) *The Body Positivity Movement Still Looks Too Much Like White Feminism*. <https://wearyourvoicemag.com/body-politics/the-body-positivity-movement-still-looks-like-white-feminism> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Shaw, Andrea Elizabeth (2006) *The Embodiment of Disobedience: Fat Black Women's Unruly Political Bodies*. Lanham, MD: Lexington Books.
- Shemeikka, Tytti (2018) *Vitun läski! Tapa ittes! Yleisön reaktioita kehopositiivisiin YouTube-videoihin*. Opinnäytetyö, Metropolia Ammattikorkeakoulu. http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/157225/Shemeikka_Tytti.pdf?sequence=1&isAllowed=y (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).
- Taylor, Sonya Renee (2018) *The Body Is Not an Apology: The Power of Radical Self-Love*. Oakland, CA: Berrett-Koehler Publishers.

Thompson, Cheryl (2015): Neoliberalism, soul food, and the weight of Black women. *Feminist Media Studies* 15:5, 794–812.

Tovar, Virgie (2018) *You Have the Right to Remain Fat*. New York, NY: The Feminist Press at CUNY.

Unruly Bodies (2018) *Unruly Bodies*. <https://medium.com/s/unrulybodies> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).

van Amsterdam, Noortje & van Eck, Dide (2019) "I have to go the extra mile": How fat female employees manage their stigmatized identity at work. *Scandinavian Journal of Management* 35:1, 46–55.

Williams, Apryl A. (2017) Fat people of color: Emergent intersectional discourse online. *Social Sciences* 6:1, 15.

Yeboah, Stephanie (2017) *Why Are Women of Colour Left Out of Body Positivity?* <https://www.elle.com/uk/fashion/longform/a38300/women-of-colour-left-out-of-body-positivity/> (Tarkastettu huhtikuussa 2020.).

MSc **Anna Puhakka** on jatko-opiskelija Jyväskylän yliopistossa sukupuolentutkimuksen oppiaineessa.